

OSZUST (31) *sb m*

o jasne.

sg *N* oszust (22). ◇ *I* oszust(e)m (2). ◇ *pl N* oszustowie (4). ◇ *G* oszust(o)w (1). ◇ *D* oszust(o)m (1). ◇ *A* oszusty (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVIII w.

*Ten, kto świadomie, podstępnie wprowadza kogoś w błąd narażając na straty moralne lub materialne, kto postępuje fałszywie i zdradliwie; deceptor, impostor Mącz, Calep, Cn; planus, sycophanta Mącz, Cn; circumventor, defraudator Calep, Cn; cavillator Mącz; praedo Modrz; fraudulentus, saccularius, subiector, tenebrio Calep; circumscriptor, praestigiator Cn (31) : Ięftli kiedy vzrzyłz iż człowiek [...] będzie [...] łagodnie mowny nie pochlebczą albo nieobłudnym Szepiołka nie zdradny, pochmurno patrząci á nie ofzuft, iaskrowati nie nalmiewcza [...]. Dziękuy z tego panu Bogu wiedząc iż to ięft iego dar ofobliwy *GlabGad* P8; *RejKup* x2; Deceptor, Zdraycá/ Ofzuft. *Mącz* 35d, 42b, 303a, 311a; Ia záprawdę tákie ofzufty/ rádfzey bym łupieżcámi niżli kupcámi názwał/ á ten ich towar łupem. *ModrzBaz* 34v; Wypráwiwfyz tedy tę fztukę łotrowfká przerzeczeni ofzuftowie [...] záraz fię vdáli do Słáfká/ zwodzác lud profty swoimi rozmáitemi kuglárftwy *WerGość* 218; *Calep* 200a, 291a, 297b, 434a, 513a; Trzeci rodzaj przemyłtu podobien do Ryfiá [...]. Ryś nákrapiáná fkorá falż y zdrádę znáczy, Bowiem ofzuft, iáko chce ták fię przeináczy. *KlonWor* ** (8); Zá twoiá [*Merkurego*] fpráwá ofzuft swoie fáłze zdobi W piękny płázczyk/ kiedy co foremneho zrobi. *KlonWor* 1; Więc fię ieden w chytrófi nádrugiego ládzi: Y ná złá rzecz rad ofzuft łgarzowi porádzi. *KlonWor* 8, 47, 54.*

W połączeniach szeregowych (3): Sycophanta [...] Pro calumniatore et deceptore saepe ponitur, Potwarcá/ fáłfzerz/ ofzuft/ łgarz. Mącz 436b; A iż ták ludzie źli y infzych zwodzacy ofzuftowie/ prorocy fáłfzywi/ rozmnożyć fię obfićie mieli? *CzechRozm* 184v; *KlonWor* 28.

Przysłowie: Cretisare cum Cretensi. S ofzuftem á łgarzem lżá fie obchodźić/ Też yáko galá táko biyá/ bywa mówiono. Mącz 68c.

Wyrażenia: »łżywy ofzuft« (1): Nie fzydź z ludzi/ nie mrugay powieká niełfzczerá/ Nie bądź łżywym ofzuftem/ obłudnym przecherá. KlonWor 41.

»oszust siłny« (1): Brwi barzo porolłe [...] zna(mionuiá) niefromieziwego/ fłápego/ zawidznego/ leniwego/ ktory łacno infze poładza á łam ofzuft fiłny. GlabGad N5.

Szeregi: »kostyra i oszust« (1): Bowiem złódfzey v łgarzá rad gołpódá łtawa: Więc kołtyrá y ofzuft nie rad ich wydawa. KlonWor 35.

»oszust a łgarz« (1): Mącz 68c *cf Przysłowie. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]*

»łotr i oszust« (1): Azaż owo nie cięfzka/ Gdyć vbołtwo bierze Lotr y ofzuft: kiedy fię ofzukałz ná wierze? KlonWor 74.

»oszust i matacz« (1): A ten fpołob opifánia Antychriřtá fłuzy y łámemu Papieżowi Rzymfkiemu [...] y infzym wfzytkim zwodźicielom y od Chriřtułá odfzczepieńcom/ fáłfzywym Prorokom [...]. Owa zgołá/ krotko mowiác/ wfzytkim ofzuftom y mátáczom. CzechEp 352.

»fałfzywy prorok i ofzuft« (1): Ian o nich mówi. [...] że wiele fáłfzywych Prorokow y Ofzuftow przyfzłó ná świat. CzechRozm 32v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

Synonimy: fałszerz, frant, kostyra, łgarz, matacz, metlarz, niepewca, omyłacz, podchodzieł, przechera, sykofanta, szalbierz, zdrajca, zwodca, zwodnik, zwodźca.

Cf **OSZUKACZ**, [**OSZUKALEC**], **OSZUKIWACZ**

IM